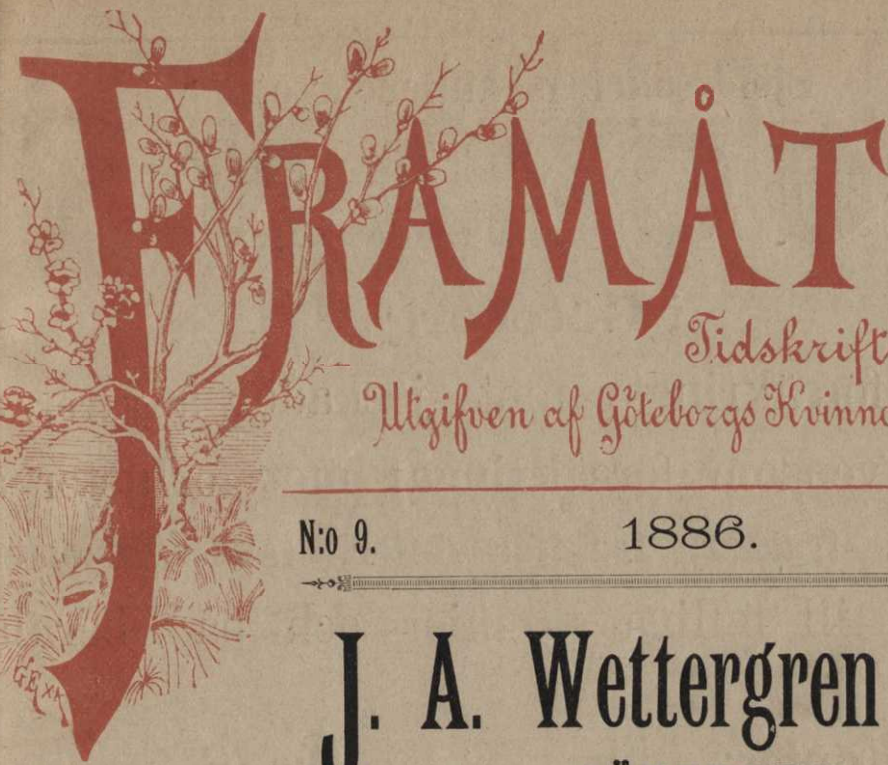




Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





FRAMMÅT

Tidskrift
Utgifven af Göteborgs Kvinnoförening.

Pris
3 50
per år.

N:o 9.

1886.

1:sta årg.

J. A. Wettergren & Co.,
GÖTEBORG,

rekommendera sitt stora, rikt sorterade lager af engelska, franska
och tyska Mode- och Manufakturvaror såsom

Klädningsstyger,

svarta och kulörta **Sidentyger, Möbel- och Gardintyger,**
Sorgtyger i alla moderna genres,

äfvén äkta fransk **Svart Merinos,**
af erkänt bästa fabrikat till dagens lägsta priser.

☛ Profver sändas på begäran till landsorten franko. ☚

Kappmagasinet

erbjuder under hela året det största och rikhaltigaste urval af det nyaste i

Jaquetter, Paletåer, Dolmaner och Regnkappor,
allt till de billigaste priser i förhållande till varornas godhet.

J. A. Wettergren & Co.

GÖTEBORG

Distribueras af
WETTERGREN & KERBER.

1886.

Tryckt å
D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI.

Sjöförsäkrings-Aktiebolaget

OCEAN

i Göteborg

afslutar försäkringar mot sjöskador å varor, å kasko, äfvensom försäkringar mot förluster å bodmerier, frakter, fraktförskotter, landtransporter m. m. till billiga premier och på liberala vilkor.

Kontor: Lilla Torget N:r 6.



Sveriges fullständigaste affär i

Ullgarn, Tricotage och Tapisseri

med tillhörande egen fabrikation, sysselsättande omkring 500 arbetare.

Schatteringsfärgeri för Ullgarn.

Årets produktion 600,000 P . Smetfri och arsenikfri färgning garanteras. Såsom innebörd häraf finnes ofvanstående skyddsstämpel vidfäst hvarje härva.

Strumpsticknings-Maskiner

af mest erkända fabrikat.

Vår omsättning under året circa 200 stycken. Ägandet af en dylik maskin lemnan ett säkert lefvebröd och oberoende.

Aug. Johansson Mark & Co.,
Göteborg.

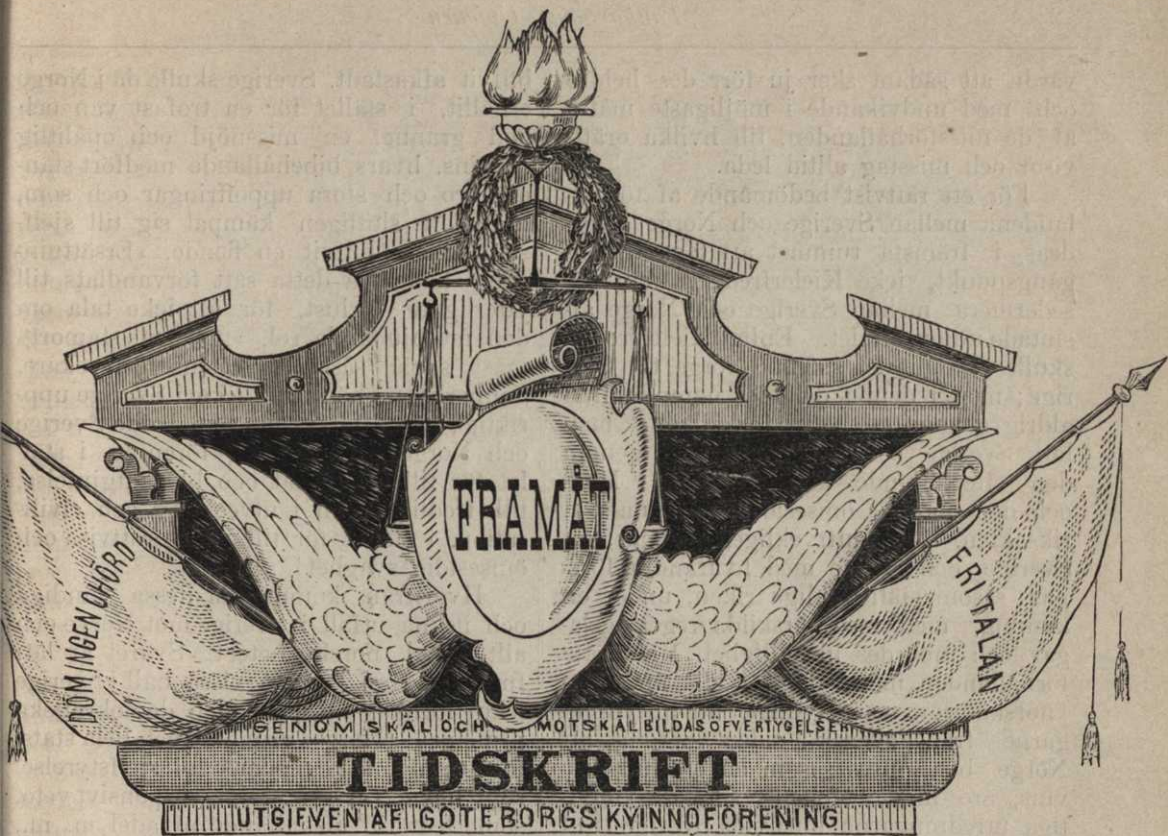
Hannah Antonson,

Kyrkogatan 27, Göteborg.

Specialaffär: Monogramstämpling
af papper och kuvert.

Accidens & Visitkort-Tryckeri.

Pappers och Kortvaruhandel.



N:o 9.

1 Maj.
Första årgången.

1886.

Tankar om "Unionen".

Redan af den skandinaviska halföns geografiska läge äro de två folk, som bebo densamma, hänvisade till inbördes hjälp i kampen för sin tillvaro. Härtill manas de ock af gemensamhet i härkomst, språk, seder och lynne. Det erfordras ej djupsinnighet, för att begripa, att fiendskap mellan Sverige och Norge skulle innebära ofärd för båda dessa land, och att ett godt förhållande dem emellan är ett oeftergifligt vilkor för bådars frihet och välgång. För hvarje verklig fosterlandsvän, svensk eller norrman, bör det då vara angeläget att, efter förmåga, motarbeta försöken att genom väckande af split och ovänskap mellan brödralfolken försvaga eller slita föreningsbandet dem emellan. Det kan väl icke betviflas, att de

båda folken under den tid af öfver sjuttio år, som förflutit efter föreningen, mer och mer lärt känna och uppskatta hvarandras goda egenskaper och välsignelsen af en fredlig utveckling; hvadan de ock, förvisso, om någon yttre fara hotade, trofast skulle stå hvarandra bi mot densamma. Säkert är likväl, att det öfvermodiga klander, hvarmed det s. k. »norsk-ätande» partiet i Sverige hälsar hvarje försök i Norge att verkliggöra de grundsatser, som genomgå Norges grundlag och unionsvilkoren, är egnadt att rubba förtroendet och det goda förhållandet. »Norsk-äteriet» har ännu icke trängt till kärnan af svenska folket; men »gutta cavat lapidem»;* hvad som ständigt och hänsynslöst predikas kan småningom vinna insteg, om det icke motsäges; och ehuru i detta som i andra fall sundt vett och sanning slutligen måste segra, är det önsk-

* droppen urhållkar stenen.

världt, att sådant sker ju förr dess heldre och med undvikande i möjligaste måtto af de missförhållanden, till hvilka orättvisor och misstag alltid leda.

För ett rättvist bedömande af förhållandena mellan Sverige och Norge, erfordras i främsta rummet att taga till utgångspunkt, icke Kielerfreden, utan det sedermera mellan Sverige och Norge afslutade unionsaftalet. Enligt Kielerfreden skulle Danmark »afstå» Norge till Sverige; men i denna del blef nämnda fred aldrig genomförd, utan förhållandet mellan Sverige och Norge ordnades genom den efterföljande konventionen i Moss och den derefter ömsesidigt antagna s. k. riksakten, hvori uttryckligen stadgas, att Sverige och Norge med hvarandra förenas såsom själfständiga riken, under en konung, men med särskilda regeringslagar och inbördes likställighet. Vid dessa förhållanden måste det för alla andra än »norskätare» vara tydligt, att antydningarna från svensk sida, derom att Norge bör anses såsom en eröfrad provins, äro lika obefogade, som de vidlyftiga utredningarna, huruvida Sverige 1814 kunnat eröfra Norge, äro ofruktbara för annat ändamål, än att sätta ovänskap mellan folken. Ty, såsom sagdt är, faktiskt blef Norge icke af Sverige eröfradt 1814. I stället kom föreningen till stånd, grundad på full själfständighet för båda rikena.

Om med Kielerfreden åsyftats, att Sverige skulle få Norge såsom en ny provins till »ersättning» för förlusten af Finland, så har denna afsigt ej gått i fullbordan. Efter Kielerfreden kom unionsaftalet, och dermed måste alla funderingar på Norge såsom lydland under Sverige vara afklippta. Hvad angår förlusten af Finland, torde för öfrigt, så vidt man kan tala om »ersättning» för hjerdesår, hvilka aldrig kunna fullt läkas, Sverige genom unionen med Norge hafva vunnit sådan i vida större mån, än som skulle erhållits i Norge såsom svensk provins. Norska folket är lika känsligt för förtryck som det svenska. Eidsvoldskonstitutionen visar, att det gamla minnet af Norge såsom själfständigt rike icke hos folket utplånats; och det kan tagas för gifvet, att Norge, såsom svensk provins, aldrig låtit sig nöja innan det svenska oket

blifvit afkastadt. Sverige skulle då i Norge erhållit, i stället för en trofast vän och god granne, en missnöjd och opålitlig provins, hvars bibehållande medfört ständigt oro och stora uppoffringar och som, när den slutligen kämpat sig till själfständighet, blifvit en fiende. »Ersättningen» hade på detta sätt förvandlats till ytterligare förlust, för att icke tala om den motbudande rol, »frihetens stamort» måste spela såsom frihetens förtryckare. Sannerligen, bör man icke i Sverige uppriktigt tacka försynen, som ledde Sverige och Norge till broderlig förening, i stället för till brödråhat och blodsutgjutelse, till fredlig täflan i utveckling och civilisation, i stället för till våld, orättvisa och ömsesidig svaghet!

Hvarifrån komma då dessa ständiga och ilska utfall i Sverige mot Norge och allt hvad norskt heter? Svaret är lätt funnet. Man kan på vissa håll i Sverige icke förlika sig med den demokratiska principen i Norges grundlag och hela statsförfattning. Den tendens till själfstyrelse, som ligger till grund för suspensivt veto, som ledt till afskaffande af adel m. m., och som framkallat strid mot och seger öfver sjelfva byråkratien samt arbetar på införande af parlamentarism i förhållandet mellan storting och regering, är en styggelse för visst folk i vårt gamla Sverige, som ännu drages med både absolut veto, adel och byråkrati; en styggelse, som icke allena afskys, utan äfven, med afseende på möjligheten af smitta, fruktas. Aristokrati, byråkrati, »intelligens» etc. vill icke släppa sin gamla traditionella ställning såsom herskare öfver flertalet, utan strider pro aris et foci,* mot den nya tiden, som, å sin sida, ej tål privilegier af något slag, utan kräfver lika mänskliga rättigheter för alla, utan afseende på klasser eller stånd; som ej vill böja sig för andra meningar, än sådana som stödja sig på klara skäl i förening med oegennyttiga afsigter; som vill på förnuftsensligt sätt besvara den enkla frågan, om regering är till för folkets, eller folket för regeringens skull.

Vid sina försök att genomföra principerna i sin grundlag strider således Norge i sjelfva verket för civilisation och fram-

* för härd och hem.

åtgående på den äkta humanitetens bana. Hvem kan väl då betvifla, att dessa strider, dessa segrar, äfven äro till gagn för Sverige? Det är härå man bör tänka, innan man instämmer i »norskätarnes» verop. Man skall då snart komma på det klara med hvad dessa skrån äsyfta, och finna, att Norge, långt ifrån att hafva varit Sverige till skada, varit Sverige under unionstiden till oskattbart gagn. Man skall, med sanning och rättvisa till utgångspunkt och ledtråd, icke sakna medel till utjämning af de olika meningar, som om de inbördes förhållandena mellan Sverige och Norge kunna uppstå. Man skall framför allt besinna sig, innan man söker undergräfvat vänskap och förtroende mellan två beslägtade folk, på hvilka Kristi ord: »hvad Gud hafver förordat skall människan icke åtskilja» äger så tydlig tillämpning, som på Sveriges och Norges, och man skall inse, att Skandinaviens framtida väl beror icke på olikhet, utan på jämlikhet i maktställning mellan de båda landen, på en inbördes kärlek, som, grundad på ömsesidig högaktning och fördragsamhet, icke af tillfälliga missljud låter sig rubbas eller utplånas.

C. W. D.

Vårforebud.

När uti den stora hopen,
som äflas för eget väl
och eget intresse, ljuder
ett ord från en frigjord själ

om rättvisa lika för alla,
hur ringa ännu och små —
det är, som en fläkt af våren
vårt öra förnumme då.

När midt i kärlekslösheten
vi spåra en handling god,
när feghetens stängsel rifvet
af någon, som äger mod,

när ytlighets murar bräckas
af någon, som skönjer mer
än skalet, när falskhet blottas
af någon till hjärtat ser,

när uti den värld, som varit
och är af fåfänga full,
en gärning vi se, som endast
blef gjord för sin egna skull,

när, såsom någon gång händer,
på sanningens allshärjarting
kring ädel och storsint kämpe
en tacksam skara slår ring,

då känna vi, att det våras,
då känna vi forebud
om dagar, då luften skall fyllas
af jubelfanfärer ljud,

då hon har vikit, den långa,
den skräckfulla vinternatt,
då folket i dödens skugga
och slaget i bojer satt,

då alt det ljugande gamla
dras med och krossas till grus,
och jämmern/dess ej skall höras
för lösande vårbäckes brus,

och att — liksom, när om våren
det forna i vårflodens lopp
har krossats och dränkt — en sommar
så fager skall spira opp.

Och det skall blifva en sommar
så härlig och ljus och skön,
då sträfvan för rätt och sanning
skall ändtligt vinna sin lön!

Då skall man med glädje finna,
att det ej förgäfvat var,
det verk, som utaf de bäste
vardt utfördt i mödens dar.

Då skall man se, att det fåtal,
som siat så storslaget mångt,
ej voro drömmare galne,
men män, hvilka sågo långt!

* * *

Det är dock en styrkande tanke
i vintern mulen och lång
att veta, hur mörkt det synes,
skall våren dock komma en gång!

Det är dock en styrkande tanke
att veta, att hvarje frö,
som sås i tro och i kärlek,
en framtidens sädd, ej kan dö!

Saxon.



Et ægteskab.

Fortælling af *Amalie Skram*.

(Forts. från föreg. n:r.)

Hun elskede, elskede ham. Ved at gi hende sin kærlighed, havde han udløst hende fra den skintilværelse, hvori hun havde levet uden at vide det, og draget hende over i en verden, hvor der var liv istedet for tomhed, glæde istedetfor mismod, fylde istedetfor goldhed.

Så var hun bleven gift og havde levet et år i den fulstændigste lykke. Men så hændte det utrolige, at hendes mand, samtidig med at hun ikke kunde mærke det mindste spor af forandring i hans kærlighed, var forelsket i hendes veninde og endog stod i forhold til hende. Ved et af disse puds, som skjæbnen undertiden synes at more sig med at spille menneskene, var hun kommen efter det. Hun havde ligget på landet nede ved Dröbak for at bade i sommermånederne. Der lå også veninden, som forresten gjorde hyppige småture ind til byen.

Fru Holms mand, som dengang var reserverelæge ved Gaustads sindssygeasyl, kunde kun besøge hende en gang om ugen. Så fik hun en dag et brev fra ham, adresseret til hende, men skrevet til veninden. Det brev hun skulde havt, havde så veninden fåt.

Ved denne opdagelse følte hun sig som ramt af lynild. Hvad hun havde lidt i den tid, der påfulgte, tålte hun aldrig at tænke på. Fodfæstet under hende reves bort med det samme. Længe efter havde hun fornemmelsen af at hænge løst i luften, midt i tomme rummet, uden så meget som et strå at gribe efter eller en fodbred jord at rædde sig over på. Alt løb i et for hende. Der var ikke mere forskjel på godt og ondt, ret eller uret. Det hele var en eneste masse af modbydelighed. Og så den sviende bitterhed i sjælen over at *han* havde forrådt hende.

Senere hen, da veninden var bleven gift i en anden by, og hendes mand havde været utrættelig i sine bestræbelser for at gjenoprette skaden, havde hun forsøgt at lappe sammen på sin ødelagte kærlighed. I enkelte stunder troede hun også, det var lykkedes hende. Men når så den ved kunstige midler skabte stemning tabte sig, kjendte hun sig håbløs som en vildfarende ørkenvandrers. Tilliden var borte, og ikke for al verdens skatte lod den sig købe tilbage. Det, der havde git deres forhold dets ynde og glans, eksisterede ikke mere for hende. Hun var bleven til en ganske almindelig gift kone, en af de mange, der vedblir at leve i ægteskab med sin utro mand.

Men efterhånden vænnede hun sig til at tage sagen roligt. Jo mere letfærdigt en så på livet, jo billigere slap en igjennem. Det var uforvarligt og dumt at sætte hele sin sjæl ind i et enkelt forhold. Tilværelsen var nu engang ikke således beskaffen, at den honorerte de hele fordringer. Det gjaldt at sætte foden på nakken af livet, at ikke livet skulde komme med sin fod og sætte den på nakken af os. Hun fik det med at spotte over alt og være ligeglad med hvad hun så hørte og hvad der så foregik. Det er ingen sag at forme sig selv om, bare en ved, hvordan de vil ha det, havde hun ofte sagt i den periode. Hun vidste med sig selv, at hendes sjæl var bleven kold og fræk, og at hun følte og tænkte som en, for hvem intet er helligt, men hun syntes slet ikke, at hun fandt sig ilde ved det. Tværtom, hun trivedes således.

Sit første barn fik hun to år efter hin sommer i Dröbak. Hun havde ventet sig så meget af dets fødsel, i moderglæden vilde der være erstatning at finde for det skibbrud hun havde lidt på sit liv. Når hun havde sit barn på skjødets, vilde hun være rig nok til ikke at forlange mere. Men deri blev hun skuffet. Barnet fyldte hende ikke. Aldrig havde hun følt savnet af sin tabte kærlighed dybere, endda hun var bleven mor til det lille væsen, hvis far hun ikke længer elskede. Til tider kunde hun slet ikke føle, at det var hendes barn; det forekom hende så fremmed og uvedkommende, og når det var uroligt om nætterne, og hun vågnede ved at høre det skrike i værelset ved siden af, hvor det lå med barnepigen, kunde hun bli ærgerlig over at få sin sövn spoleret. Så bagefter kunde det hælde, at hun græd selv-

anklagelsens bitre tårer, fordi hun ikke havde moderkærlighed nok. Da det andet barn kom, gik det hende ligedan, men da var det ikke noget nyt, og hun tog det, som det skulde så være.

På den tid var det, at hendes mand rejste op til en af vestlandets byer for at undersøge forholdene og om muligt oprette en privat sindssygeanstalt der. Planen lykkedes over forventning. Ejendommen, som han havde set averteret til salg, egnede sig fortrinlig til øjemedet, og den pengesum, der forredes udbetalt, var netop hvad han kunde disponere over. Han opgav straks sin stilling på Gaustad og kunde allerede efter et halvt års forløb skrive til sin hustru, at nu var alt beredt til hendes og børnenes modtagelse.

Livet i den vestlandske by behagede hende fra først af ikke. Men lidt efter lidt blev hun draget ind i en hvirvel af selskabelighed og blev snart sjælen i den kreds, som gik for at være byens første. Aldrig havde hun levet så morsomme dage. Vintere forløb med baller og sammenkomster og privatkomedier, og om sommeren lå hun med børnene i Hardanger og havde foruden landlivsglæderne også den fornøjelse at gjøre vintervennerne, som kom på besøg, jaloux på de østlandske herrebekjendtskaber, der tilbragte sommerferien sammesteds.

Efterhånden blev hun imidlertid inderlig træt og kjed af dette liv. Hun trak sig mere tilbage og omgikkes en tidlang så godt som bare nogle unge læger, som hendes mand var kommen i berøring med, og som skiftedes til at være hjælpelæger på anstalten.

Til alle disse læger havde hun stået i et intimt venskabs- og fortrolighedsforhold, en efter en. Hun havde været meget liberal i retning af de friheder, hun gav dem lov til at tage sig ligeoverfor hende. Alle de små tilnærmelser, som en vis sort herrer tillader sig overfor den kvinde de »lægger an på», lod hun passere uden at lade som hun mærkede det. Et og andet lidenskabeligt udbrud, som et knugende håndtryk, ja, endog et hurtigt kys på kind eller hår ved en ilsom afsked i et belejligt øjeblik, skræmmede hende heller ikke. Men så snart de optrådte som hendes begjærende elskere, der fordrede noget positivt fra hendes side, gjorde hun kort proces og tog fat på den næste. De måtte gjerne sværme for hende og være forelsket i hende, det hjalp til at fordrive tiden, og re-

sten fik blive deres sag; men hun havde svoret i sit hjerte aldrig mere at gi sig således hen til nogen mand, at en forandring i forholdet kunde volde hende det mindste fnug af smerte.

Hendes mand var i denne tid højst misfornøjet med hendes opførsel. Han vidste ikke noget bestemt, men det ligesom lå i luften omkring ham, at ikke alt var som det skulde være mellem hans kone og husvennerne. De hviskende tête-à-tête, det pludselig afbrudte snak, når han kom tilstede, de lange spaserture i byens ensomste omegn, de talende blikke, den nervøse ujævnhed i tonen, de bratte overgange i samtalerne, dette og mere lignende, som ikke kan siges, men må føles og fornemmes, vakte hans mistanke og endte med, at han blev besat af den mest fortærende skinsyge. Når han så gjorde sin kone bebrejdelser for det maskopi hun havde med disse ugifte mennesker, forsvarte hun sig aldrig, men i sit stille sind sa hun til sig selv: »Det blir nu ikke anderledes.»

Så havde de første symptomer til Holms sindssygdom vist sig. Det begyndte med, at han om nætterne lå og drømte om hende og den af husvennerne, der for tiden havde hendes fortrolighed, og siden ikke vidste, at han havde drømt det, men påstod, at han havde set og hørt altsammen. I begyndelsen brød hun sig ikke stort om det, men efterhånden blev disse hans drømme hendes livs rædsel. For han drømte så ofte sandt. Undertiden kunde han ordret fortælle hende, hvad hun havde sagt den foregående dag og på en prik gjengive de situationer hun havde været i. Tilsidst forekom det hende, at han vidste besked om alt, og at intet var skjult for ham. Hun blev efterhånden aldeles fortvilet. Hver morgen, når hun vågnede, lå hun i feberangst og ventede på hvad der vilde komme. Det var som om højere magter havde blandet sig ind i det og havde sat en stopper for hende. Hun blev sky og angst og hensank i nagende grublerier. Tilsidst følte hun sig ganske knækket. Denne gådefulde mysticisme orkede hun ikke at kjæmpe imod. Hun gav sig over og trak sig tilbage fra alt og alle, forsøgte at beskæftige sig mere med børnene, der nu var i 8—9 års alderen, men fandt ingen trøst i det. En mørk pessimisme fik overtaget hos hende. Hun var brødefuld og hendes mand var brødefuld, og gutterne var brødefuld som afkom af brødefulde, og hele verden var en eneste pøl af brøde og synd.

På en vinter blev hun gammel og grå. Hændervridende, spurgte hun sig selv, om der da intetsteds var redning at finde, og så vendte hendes tanker sig mod religionen. I den måtte der være trøst og hvile. Som en stråle skjød håbet op i hende. For første gang i lang tid brast hun ud i gråd. Nogle salmevers, hun havde lært udenad i sin barndom, dukkede frem i hendes hukommelse, og under strømmende tårer stammede hun ordene:

»Herre, jeg har handlet ilde,
Syndens magt blev mig for stor.
Vejen jeg ej vandre vilde,
Den, Du viser i Dit ord.
Og hvor findes nu den hule,
Hvor min skam jeg kunde skjule?»

Jeg har syndet mod Dig, Herre,
Syndet har jeg al min dag.
Jeg gik frem fra ond til værre,
Glemte bort min sjælesag.
Derfor nu jeg for Din vrede
Skjælvende må af angst og græde.»

Det syntes hende pludselig, som at al hendes nød og ulykke hidrørte fra dette ene, at hun havde levet uden gud. Ved sin konfirmation havde hun havt fat i ham, været ham så nær, så nær; men siden havde han forladt hende. Forladt hende? Ak nej! Det var hende, som havde vandret på syndens brede veje, der hvor gud ikke kunde være med. Så var de også kommen og havde sagt, at alt det om gud var en fabel, og hun havde læst om det i bögerne, og lidt efter lidt havde hun slået sig til ro og tænkt, at når verdens kløgtigste ånder gennem århundrede efter århundrede var kommen til den overbevisning, så måtte det være sandt. Men nu forstod hun, at alt det var løgn og vildfarelse. Gud var til, og han var forfærdelig at ha til modstander. Det fik hun finde nu, han havde lagt sin hånd på hende. Hun følte sig som en forbandet og forkastet skabning. Det tætteste mørke omgav hende, og der var ingen dæmring i det. Være forladt af gud! Ganske forladt. Og det nyttede ikke at råbe på ham. Han var ikke der, hvor hun var. Men der stod jo noget om blodrøde synder, der skulde vorde hvide som sne. Med et udråb sank hun på knæ og begyndte at påkalde gud i usammenhængende sætninger, i halvkvale udbrud, i stønnende sukke. Det var som om sjælen vilde løfte sig ud af legemet i et skrig på hjælp, men der kom ingen trøst eller lindring til hende. Tilsidst sank hun sammen i udmattelse.

Dagen derpå gik hun i kirke. Det var 26:ende søndag efter trefoldighed og præsten prækede over Matt. 11 kap. 25 v. Han dvælede især ved slutningsteksten: »Kommer hid til mig alle, som arbejde og ere besværede, og jeg vil give eder hvile. Tager mit åg på eder og lærer af mig, thi jeg er sagtmødig og ydmyg af hjertet. Thi mit åg er gavnligt og min byrde er let.» Han udviklede, hvorledes al menneskenes lidelse og elendighed var en følge af synden. Synden var først og fremst det store universalonde, der havde gjort jorden til en jammerdal, men dernæst var også den specielle synd for det enkelte individ den specielle årsag til dets ulykke. »Randsager eders hjerter, mine brødre og søstre, og I skal se, hvorledes eders modstand mod den himmelske tugt har ført eder ud på fordærvens veje. Når herren, eders gud, hjemsøger eder, når han lader slaget ramme eder, kanske gennem eders kjæreste og næreste og eneste, så er det, fordi hans faderøje har set, at I trængte til korset, trængte til at bli mindet om omsorgen for eders sjæle, at I ikke skulde fæste eders hjerte til de jordiske ting, men søge at få et liggendefæ i himlen, som tidens møl og rust ikke fortærer. Han vilde skabe i eder et liv i gud, det eneste, som kan bære et menneske oppe over al tidens jammer og give kraft og styrke, håb og glæde midt under trængsler. Det gud har havt i sinde er, hvad det så smukt heder i salmen:

»Han vilde kun give Dig tryghed og fred
Fra verdens forvirring og vrimmel,
Han vilde kun bøje på jorden Dig ned
For at få Dig op i sin himmel.»

Så fortviler da ikke alle, I sørgende. Husk, at frelseren står med udbredte arme og siger: »Kommer hid til mig.» Og kaldet udgår til alle. Lad ingen tænke, at hans synder er for store. Mordere og horkarle, tyve og røvere, for alle er adgangen fri. Jo større synd, des større nåde. O, at I vilde lade det kaldende råb trænge ind i eders sjæle! O, at I vilde ile hen til ham, falde ned for ham, række hænderne op imod ham, bekjende eders overtrædelser og sige: Herre forbarm Dig over mig! — og sandelig siger jeg eder: Han skal tage eder alle ind i sin frelsende favn. Amen.»

Dette var for hende hovedsummen af præstens tale. Hun havde under prækenen siddet foroverbøjet og bidt i lommetørklædet

for at dæmpe sin hulken. Da hun gik ud af kirken, skjælvede hendes indre i stille, fortrøstningsfuld jubel. Hun syntes, hun måtte træde helt varsomt med sin fod for ikke at forstyrre den hellige fred, som hun var fyldt af. Præstens ord var falden som dug på hendes sjæls grustørre bund. Og i samme nu skjød der vækst og kom der grøde. Den dejlige forjættelse tyktes hende så kendt og hjemlig. Den havde været hendes. Hun havde ejet den og båret den dybt i sit hjerte, men den havde ligget begravet under hendes syndige livs dårlige frugter. Som ved et trylleord var nu alt det fejte bort, og skatten lå der urørt og hel. Hun havde en fader i himlen og en frelser på jorden, som vilde gi hende hånden og drage hende til sig nærmere og nærmere, indtil han engang fik hende lukket ind i himmeriges rige. Hun havde som en fornemmelse af, at hun havde mødt frelseren ansigt til ansigt, som om han havde stanset og se't på hende og kendt hende og smilt til hende. En salig fryd gennemstrømmede hende. Hun var tilmode, som om hun med et smil af lykke kunde være gåt i den grufuldeste død for at tjene sin frelser og herre.

Da så denne stemning var forbrugt, meldte anfægtelserne sig. De blev så mange og svære, at hun tilsidst gik til præsten og søgte hjælp. Først fortalte hun ham bare lidt om sit tidligere liv. Hun havde sky for at lægge alle detaljer åbne for en fremmed. Men det gav hende ingen virkelig trøst. Så forstod hun, at gud vilde ha, hun skulde ydmyge sig helt og bekjende alle synder, de største med de mindste. Da dette var gjort, fik hun det bedre.

Præsten havde foreholdt hende, at det eneste gud krævede af hende var, at hun skulde tro. Men så havde hun sagt, at hun ligesom ikke kunde slå sig tiltåls bare med det. Hun vilde så gjerne selv gjøre noget for at sone for sig. Så havde præsten rystet hodet og smilende svaret: »husk ordet: »min nåde er Dig nok.« »Men» — lagde han til — »den eneste måde De kan sone for dem, det er ved at have kjærlighed.» Hun skulde elske sin mand, tilgive hvad han havde forbrudt imod hende, ikke bare sådan at hun ikke længer bar nag til ham, men således at hun gav ham hele den forrige kjærlighed tilbage. Hun skulde tjene, ære og adlyde ham. Når hun levede sit liv i den fuldkomneste, mest selvforglemmede kjærlighed til

andre, så vilde hun ikke alene have fred og glæde her på jorden, men så vilde hendes sjæl vokse sig stor og stærk, og så vilde dens ævne til at nyde saligheden hisset blive så meget større, for graden af salighed, de frelste kunde føle, afhang ene og alene af den største eller mindre kjærlighed de havde ejet her-nede. Men først og fremst måtte hun komme i et stærkt og inderligt samfund med gud, og for at opnå dette skulde hun bede uden afladelse og fremfor alle andre denne bøn: »Gud skab i mig et rent hjerte og forny en stadig ånd indeni mig.»

Imidlertid tiltog mandens sygelige tilstand. Han formåede stadig væk ikke at skjælnne mellem drøm og virkelighed. Dertil kom, at han også begyndte at lide af hallucinationer, som han bagefter tog for virkelige oplevelser. Han blev pirrelig og opfarende, droges altid med forestillinger om, at alle forfulgte og forurettede ham og lod daglig sit syge sinds ophidselse og vrede gå ud over sin hustru. Der var ofte ingen grænser for, hvor brutalt og hensynsløst han kunde plage og pine hende. Men hun fandt sig i alt med en aldrig svigtende tålmodighed. Den anvisning præsten havde git hende på at sone for sig, fulgte hun ufravigeligt. Hun gjorde sig til sin mands ydmyge tjenerinde. Hvorledes han end behandlede hende, altid var hun lige mild og venlig. Ja, der var tider, hvor hun syntes, at jo mere, jo bedre. Hendes ægteskab blev hendes livs uafadelige askese, og under tiden kunde hun endog føle hjertet bæve af ekstatisk henrykkelse over, at gud havde fundet hende værdig til at lide. En dyb taknemmelighedsfølelse over det frelsesmirakel, der var foregået med hende, blev mere og mere grundstemningen i hendes sind. Hvor var sorgerne let at bære! Hver aften, når hun la sit hode på puden, takkede hun gud for hans nåde og godhed og sov ind som et lykkeligt menneske. Det eneste, som pinte hende, var, at hun, tiltrods for alt det hun kjæmpede, ikke formåede at føle kjærlighed til sin mand.

Hun kunde bære over med ham, pleje ham og la sig mishandle af ham, men elske ham på den måde præsten havde sagt, at hun skulde, det — nej! — det var hende ikke muligt. Så bad hun da daglig gud om tilgivelse for sin uformuenhed og om styrke til at tvinge sin gjenstridige sjæl til at elske således som hun så gjerne vilde. Og så trøstede hun sig med at gud, når han så, hvor

oprigtig hun var, vilde la nåde gå for ret og ta viljen i gjerningens sted.

På denne tid begyndte folk ude i byen at tale om, at doktor Holm nok ikke var rigtig vel forvaret, og at det var en skandale, at en fyr som han skulde forestå en galeanstalt. Samtidig kom der rygter ud om, at han havde misbrugt sin stilling ligeoverfor de sindssyge unge piger til at forføre dem, at han havde udsultet de gale og mere af samme slags. Hans kone fik ham til at foreta en udenlandsrejse for sin helbreds skyld. Hun håbede derved at opnå, at snakket skulde dø hen. Han var borte det meste af et år og kom tilsyneladende ganske helbredet hjem igjen. Derefter gik det godt i nogle år, men så brød der ud et avisskriveri mellem ham og inspektøren på anstalten, hvem han havde git skylden for en del af de påtalte misligheder, og nu fremkom der en mængde ankepunkter mod Holms administration, alle af en så graverende art, at hver eneste af dem for sig alene vilde været nok til at gjøre ham umulig som sindssygelæge. Han blev nødt til at opgi sin stilling og drage til Kristiania. Sin forretning forpagtede han bort for en årlig afgift, der tillod ham at leve som en rig mand. Efter et par års forløb solgte han anstalten til et aktieselskab og blev derved ejer af en meget anselig formue. Umiddelbart efter ankomsten til Kristiania havde imidlertid sindssygdommen igjen infundet sig, og nu var det værre end nogensinde før.

* * *

(Forts.)

Fantasi.

Når jag skiljts från den sista kamraten
Efter aftonens svirr och glamm,
Som ett tystlåtet, spöklikt sällskap
En hvitklädd clown trädde fram.

Mot kindernas likbleka sminkning
Stod hans mun som en blödande prick,
Och från tuschade ögonbryn blänkte
En stel och glasartad blick.

En grinande skråpuk bar han
Med spasmodiskt, förvridet skratt
Och svängde med mjölade fingrar
Konvulsiviskt sin toppade hatt.

Och med ens i mitt öga jag kände
En innerlig medkänslas tår,
Och skygt med en hand, som skälfde,
Jag strök hans pudrade hår.

Då aftog han snyftande masken —
Min Gud! — Mina egna drag,
Men så tyngda af sorg, att aldrig
Någon sett dem så — mer än jag.

Oscar Levrtin.



På post.

I den breda fönsterkarmen och på bordet där invid stodo en mängd krukväxter, och midt bland alla blommorna hängde på ett snöre pippis lilla bur.

Heliotropen sköt upp långa smala stänglar, som, tunga af gråblå doftande blomklasar, böjde sig ned emot burens fina galler, och pippi stack gärna ut sitt lilla ljusröda näbb för att nappa efter de små späda blombladen.

Pelargonians högröda blommor stucko hjärt fram mellan de sammetsgröna bladen, som luktade illa, då man gned dem mellan fingrarna. Hortensian stod där klargrön och yfvig och पोste med sina hvitlöda blombollar, som sågo ut som uppblåsta kinder. Och när akacian, som med en hög tät krona skuggade öfver burens, på kvällen slöt sina fina blad, då ruggade pippi upp sig till en liten gul boll, flög upp i den förgyllda ringen, gömde hufvudet under vingen, hvarefter de sofvo lika godt, både fogeln och trädet, till dess morgonsolen åter stack in och väckte dem båda, så att pippi slog till en klingande drill, akacian vecklade upp sina blad och den stora gula dusken, blomman i trädets topp, strödde sitt lätta blomstoft öfver både fogel och bur.

Präktigast af allt på blombordet var dock den stolta kaktusen; den bar blodröda, stora blommor, nästan liknande små bågare, hvilka, när de suttit en dag eller två i fullt utvecklad spänstig prakt, åter slöto sina kalkar, i det de läto en söt klabbig saft droppa ned på bordet. — De höga raka stänglarne vakade öfver

denna blomrikedom, stela som soldater i uniform och beväpnade med hundratals små sylhvassa bajonetter.

Att komma åt dessa af honung drypande blommor var den största passion, som hittills vaknat i pippis lilla fogel-hjärta, och långa stunder kunde han sitta på pinnen, lägga hufvudet på sned och med de små pepparkornsögonen illmarigt plira ned till blommorna på bordet. Så fort pippi slapp ut ur buren, flög han också ned till kaktusen, och kunde han än inte komma åt blommorna, så borrade han näbben djupt in i de gröna stänglarne, frossande af deras friska saft.

Men kom någon då, blef pippi undansjasad; med ett litet otåligt kvitter klängde han sig fast vid akacians smidiga stam och ruskade den så häftigt, att denna ånyo fälde ned sina stjälkar. Så kom handen, som pippi kände så väl, som alltid räckte fram små läckra svarta korn, och jagade honom bort äfven där. För den handen var pippi emellertid alls inte rädd; i bland flög han dock undan den och gäckades med att flyga från rum till rum, upp i murgrönsrankan på väggen, där han satte sig på en stjälk och vaggade fram och tillbaka, som vore det ringen i hans egen bur, eller ock slog han sig ned på skrifbordet och roade sig med att springa efter den raspande gäspennan, som fördes af samma välkända hand, nappa efter den, få näbben fullt af bläck, och ruskade på sig, så att bläcket stänkte ut öfver det hvita papperet.

Detta var pippis bästa tjuvpojkestreck.

Men oftast lät han helt beskedligt fånga sig; hjärtat i det lilla gula bröstet bultade väl litet till en början, när handen sakta klämde om de små vingarne, och som ett litet hjälplöst barn håller om det finger, som räckes det, så klämde pippi sina små röda klor om handens tumme, medan han fördes upp till ett par varma, mjuka läppar, så röda, att pippi trode, att det var den sköna blomman på bordet och nappade till.

Men så blef han insatt i buren igen, och så fick han friskt vatten i sin glaskål; det blänkte i solen — han hoppade ned på kanten, stänkte först litet med näbben, liksom hissande, därpå dök han pums ned med hela kroppen, det lilla gula bröstet svalkades i vattnet och stjär-

ten stod rakt upp; ett plaskande och ett ruskande; och en kaskad af glittrande vattendroppar stänktes öfver blommorna, som ångade och doftade kring buren.

Pippi var hela husets glädje; hans täcka kvitter fylde de stora rummen med fröjd; och blommorna sågo ut, som om de stodo och räckte och sträckte sig för att nå upp till hans gungande slott, och de läto små gula canariefrön slå rot och hämta näring i sin mull och växa upp till smala, ljusgröna strån.

Och i rabatten på gräsplanen utanför pippis fönster blommade syrén och gullregn i vårlig fågning, och hvita pingstliljor på höga stänglar nickade med de stjärnformiga hufvudena. Och tusenskönor och pärlblommor tittade försigtigt fram ur sina gröna bladvippor.

Långa vinranksslingor sköto fram utanför rutan och de virade kring fönstret en frisk bladkrans, genom hvilken en lätt ljusgrön dager föll in i rummet.

Pippi hade det så vackert och vänligt omkring sig.

Men en fiende hade han dock; det var den brokiga kattan, som alltid låg i spisen och som, när solen brände riktigt varmt, satt på trappan och nappade efter flugor eller slickade sina hvita tassar.

Så fort någon kom, strök hon sig smekande upp emot kläderna, sköt ryggen, satte svansen rakt i vädret och spann af bara sällskaplighet. Men till den glade, sorglöse sångaren, omgifven af sitt bugande blomsterhof, för hvilket kaktusen skyldrade gevärd, hade kissan ett snedt öga. Och när hon ute på den grusade gården inställsamt strök sig upp emot husbondens ben, kastade hon i smyg en lysten blick bort emot det haspade fönstret, där pippi sträckte på halsen, satte näbben upp och drillade, så att trädgårdssångaren ute i syrén-häcken tvärt tystnade.

Men en dag stod dörren på glänt till köket. Kissan låg på sin gamla plats i spisen uppåt den varma muren. Genom dörrspringan hördes fogelkvittret klarare än äljes och väckte mordiska känslor inom hennes hvita bröst. Hon lyfte på hufvudet och såg sig omkring; ingen syntes till. Hon reste sig långsamt och smuttade ned på golfvet, smög ljudlöst fram till dörren, bände upp den med hufvudet och tittade in.

Solen sken dämpadt in på den gula fogeln, som hoppade sjungande i buren, så att blommorna skälvde.

Ingen syntes till. —

Snart var kissan med hela kroppen inne i rummet — borta vid bordet — håret reste sig längs ryggen — hon slickade sig om mustacherna — hukade sig ned, tog sats och var i ett nu uppe på bordet, på buren.

Den jublande sången kväfdes plötsligt af ett litet skarpt skri. Pippi flaxade vildt med vingarne utom sig af fasa för de gulgröna ögon, som gnistrade emot honom, och gjorde de mest förtviflade ansträngningar att undkomma den långa hvita tass, som med hvassa, utspända klor sträcktes genom gallret långt in i buren.

Blommorna darra vid burens häftiga svängning, akacian sluter bladen, liksom ville den slippa vara med om det, som nu skulle ske, kaktusen sticker sina hvassa nålar i kattans bakben, som stödjade sig mot kanten af dess kruka — förgäfvos — redan gripa klorna mordiskt och obarmhärtigt om den fina vingen, kattan gör ett ryck för att bättre nå, krukan krasar mot fatet, den vickar till; kaktusen gifver i fallet den roflystna ett hvasst rapp och — bom — där ligger den på golfvet; förskräckt släpper kattan sitt tag, skuttar ned från bordet och tar till flykten in i nästa rum.

När husets folk kom in, satt pippi åter i sin ring, men tyst och skälfvande, och en hel mängd gulhvita fjädrar lågo nedanför buren. Och heliotropens gråblå blomklasar böjde sig ned emot dess fina galler och doftade af alla krafter, och pingstliljorna utanför nickade med de stjärnformiga hufvudena.

Kattan låg i soffan i nästa rum; hon låtsade, som hon sofvit länge, sträckte litet på sig, halfplirade med ögonen och försökte se menlös ut.

Men på golfvet låg den stora kaktusen, krossad, bruten, död på sin post, och ut öfver de hvita furuplankorna lyste de mörkröda blommorna som stora blodfläckar. —

Cecilia Holmberg, f. Bååth.

Brev fra Norge.

Kristiania 15:de april 1886.

Naar jeg ønsker at fortælle »Framåt», hvad der er mest værd at fortælle her hjemmefra: hvad der i dette öieblik stærkest bevæger og aandeligst interesserer, saa er det vanskeligt nok at vælge. For et par aar siden, da havde valget givet sig af sig selv. Det var da politiken, den politiske kamp og intet andet. Ikke saa at forstaa, at man ikke nu ogsaa er politisk interesseret, og at der ikke foregaar adskilligt inden stortingets mure, som giver folk nok at tale om. Der indkommer vigtige forslag, og der sker betydningsfulde afgørelser. At der ogsaa møder os politiske vanskeligheder behøver jeg ikke fortælle svenske læsere. Men det hele gaar dog forholdsvis stilfærdig for sig og uden lidenskab blandt publikum. Det er, som den rene politik er færdig med sin heroiske ungdomstid, den har fuldført sit grundlæggerarbejde og har taget fat paa fredens sysler, og al uenighed og usikkerhed, alle smaarivninger og omskiftelser inden landets grænser vil neppe formaa at bringe den i harnisk igjen.

Det er andre livsmagters ungdomstid, som stunder til. Ogsaa hos os er det de sociale og moralske problemer, som griber de unge og levende sind. Rundt omkring se vi flokkene samle sig og opøve sig for fremtidens opgave.

Som det er »Framåt» bekjendt, har ogsaa venner af kvindernes sag her til lands søgt at samle sig under sit mærke. Af alle almene spørgsmaal anser jeg for tiden kvindespørgsmaalet for det mest centrale. Det grænser til alle de andre. Først og fremst til det økonomiske, men ogsaa til det politiske og religiøse, til sædeligheds og opdragelsespørgsmaalene. Jeg tror ogsaa, at det, naar tid er gaet, vil komme til at føles som det mest centrale, fordi vore forholde fører det med sig, at det sociale spørgsmaal, som ligger bag de forskjellige socialistiske doktriner, ikke hos oss kan faa den aktuelle interesse, ikke den intensitet, som de fleste andre steder.

Den forandring i opfatningen af kvinden og kvindens kold, som er foregaaet i de senere aar, er ligefrem mærkværdig. Indrømmelserne har været saa mange, at mennesker, som blot ræsonnerer over uretten og ikke har nerver at føle den med, mener, at nu kan oppositionen slaa sig tiltaals. En overordentlig stor misforstaaelse!

Norsk kvindesagsforening, som blev stiftet i november 1884, tør man vel sige har hjulpet endel til at drive nogle af de gamle spøgelse paa flugt. Den har hidintil kun virket gjennem at lade afholde foredrag og udgive brochurer. Dens bestyrelse har endnu ikke tiltroet den økonomisk evne nok til i lighed med »Göteborgs kvinnoförening» at virke gjennem humanitære foranstaltninger og udgivelse af noget blad. Man faar haabe paa, at medlemsantallet vil blive stadig øgende, saa man kan blive heldigere økonomisk stillet.

En beskyldning, som i den første tid hyppig rettedes mod foreningen, og som efter sigende skal have afholdt flere fra at tegne sig som medlemmer, den, at foreningen skulde virke i et bestemt politisk partis tjeneste, er i den senere tid forstummet. Dette har altid været en høist uretfærdig beskyldning, hvad jeg har anledning til at bevidne, da jeg er en af foreningens stiftere og senere har været med som bestyrelsesmedlem. Om de kvinder og mænd, der allerførst traadte sammen for at forberede foreningens stiftelse vidstes der, at de havde sympathi for venstres sag, dette var formodentlig nok til at tiltro dem skumle, politiske planer. Opfordring til at være med paa den officielle indbydelse skede til dem, som efter hvad man kjendte til, nærede interesse for kvindesagen, og den skede fuldt saa indtrængende til dem, der var höirepolitiken, som til dem, der var venstrepolitiken hengivne. Naar enkelte alligevel, fordi navnene paa de oprindelige stiftere var dem til forargelse, ikke vilde gaa med, saa synes jeg partifanatisme faar skrives paa disse og ikke paa vor konto.

Forøvrigt kunde jeg nok have lyst til at tage dette itide og utide repeterede: »kvindesagen er ingen partisag» lidt frem til nærmere undersøgelse. Disse ord er nemlig første gang de nævnes saa sande, som det er muligt for ord at være, men

det gaar med dem, som med andre ord, der uafladelig befinde sig og kommer i ætsende omgivelser og urigtige forbindelser, at de taber sit præg. Hvor mange af disse udslidte udtryk har vi ikke yrende iblandt os, som fra at være sande, tilsidst kun bliver skikkede til at skjule sandheden. Og efterhvert, som de saaledes bliver gjort karakterløse, optages de med velbehag af flere og flere mennesker, af smaalige, doriske og skadefro mennesker. »Kvindesagen er ingen partisag» — nei, ganske vist, hvis man med parti mener *parti*, er den ingen partisag. Men hvis man vilde udtale tydelig, hvad der ofte er den formummede eller halvt ubevidste mening med ordene: »kvindesagen har intet med frihed og demokrati at gjøre», da vilde jeg erklære dette for en uholdbar og absurd paastand. At vor sag her hjemme møder saa langt mere sympathi blandt venstres end blandt höires tilhængere, har jeg for min del ikke vanskeligt for at forstaa, efter min opfatning var nemlig vor politiske kamp noget langt mere end en *partikamp*, den var for mange en kamp mellem to forskjellige livsanskuelser. Hermed skal dog ikke være sagt, at der hersker nogen »brutal enighed» inden venstre. Nei, ikke saa snart var seieren vunden, förend differentieringen atter begyndte, og enkelte grupper er nu allerede kommet saa langt fra hinanden, at nogen bro vanskelig kan føre over fra den ene til den anden. Der findes ogsaa endel, der regner sig til höirepartiet, fordi de ikke vil anerkjende ministeriet Sverdrup, men som hylder liberale og humane anskuelser, disse slutter sig til vor sag, men de er ikke mange.

Heldigvis er det ikke blot kvindesagsforeningen, der arbejder for kvindernes sag, der er mange andre foreninger, der direkte og indirekte hjelper den frem. Særlig har arbeidersamfundene optaget spørgsmaal til drøftelse, hvis afgjørelse griber ind i mange kvinders skjæbne. Saaledes: »om prostitutionsvæsenet», »om faderens pligt til at sørge for sine uægte børn og om disse børns arveret.» Efter møderne er der i regelen blevet besluttet at indgaa til myndighederne med forslag til reformer. I den nærmeste fremtid vil man i Kristiania arbeidersamfund optage til behandling: om tjenestepigers stilling og lønningsvilkaar.

Ogsaa Kristiania sædelighedsforening søger naturligvis at gjøre sit til at hindre kvindernes nedværdigelse, om det vil lykkes den at udrette noget gavnligt, om der er stort nok syn paa forholdene, og de rette medler bruges, har jeg faaet mine tvil om ved at se, hvad der sidst er udgaaet derfra. Det er en henstillen til myndighederne om at forbyde, at der ansættes andet kvindeligt opvarningspersonale paa restaurationerne end restauratørens hustru. At man vil hjælpe til at formindske usædeligheden og hæve kvinderne ved at berøve en hel del af dem en i sig selv ikke ubæderlig levevei, røber ikke, at man har trængt synderlig dybt ned i aarsagerne til de sociale ulykker og i forstaaelse af de økonomiske forholdes afgjørende betydning — og saa dette, at der gjøres undtagelse med restauratørens hustru, det smager med sin private karakter modbydelig af forordninger fra høiselig kong dens og dens tid! Nylig har en kreds af akademici sluttet sig sammen og dannet en sædelighedsforening, kun delvis i forbindelse med hovedforeningen. Programmets første paragraf gaar ud paa erkjendelse af, at samme moral skal gjælde for mand og kvinde. Det maa være tegn til, at det dages, naar forskjellige retninger optager dette samme emne paa sit program — hinanden forøvrigt helt modsatte retninger. Thi de mest doktrinære forkjæmpere for det moderne polygami erkjender det samme. At det engang i tiden vil trække sammen til en afgjørende kamp mellem alle dem, som idag kan staa sammen, forsaavidt som de ræsonnerer udfra den samme anskuelse: den fælles moral — er ikke usandsynligt, men den kamp og seier vil mere tilhøre menneskesagen end nogen speciel kvinde-sag.

I studentersamfundet har man flere lørdagsaftener havt oppe diskussion om kvindestemmeret; i aften holder hr Ullmann, efter opfordring af kvindestemmeretsforeningen, foredrag om det samme emne i arbeidersamfundets lokale.

Endelig har sneen og isen, som rent har beleiret vor by, trukket sig tilbage. Under isblokaden, der man i flere dage var udelukket fra den øvrige verden, har man forsøgt at more sig saa godt som muligt. Den private selskabelighed har

vistnok havt en hærskere af fiender i difterit- og skarlagensfeberbakterier, men paa offentlige fornøielser har det ikke manglet. Efter erfarnes mening er det kunstnerkarnevalet: »Besøget i Peking», som bærer prisen. Festivetslokalet, som der var anledning at bese efter karnevalet, var udstyret paa kinesisk af vore kunstnere — aandfuldt og det himmelske rige fuldt værdig.

Inden theaterverdenen er opførelsen af Bjørnsons: »Det ny system» den største begivenhed. Da stykket udkom i 1879, var der ikke tale om at opføre det; det var altfor udramatisk, hed det. Nu 7 aar efter gaar dette udramatiske drama over scenen og forstaaer at fængsle publikums interesse fra begyndelse til slut. Dog er det skade, at det ikke er kommet frem noget tidligere. Meget af hvad forfatteren hævder, har i de senere aar gjæret sig færdig i sindene og det faar derfor, som det i dramaet føres frem, en for elementar farve; en enkelt af personerne, stykkets unge pige, hører ogsaa af let forklarlige grunde allerede fortiden til. Men saa er det forfatterens ære, at han selv gennem sin digtning og gennem sit øvrige utrættelige arbejde i sit folk har hjulpet til at faa det digterværk, der for 7 aar siden var for moderne til at kunne vurderes, til at virke gammeldags paa enkelte punkter. Udenfor Norge, udenfor Norden i det mindste, kan vel stykket vanskelig faa synderligt liv. Dertil er det formeget kjød af vort kjød og ben af vore ben. Det hører i det hele ikke til de værker, som tid og afstand ikke bider paa; dertil er det for meget debatterende, og forfatteren for meget deltagende i debatten. Det begynder med debat og det fortsætter diskuterende udover den hele tid. Gjennem diskussionen belyses saa menneskene; de staa der i noget fladt relief paa den frise, som glider forbi vore øine, medens vi sidder og hører paa de afvekslende, fornøielige og dybt alvorlige, mærkværdig intelligent komponerede samtaler. Stykket fik i det hele en sjelden smuk udførelse, især var de ældre kunstneres spil fuldt af interesse; men hr Hammer og frk Constance Brun, der havde de unges rolle, var desværre blevet enige om at benytte kothurnene, og da nu det levende, bløde og fine i et moderne skue-

pils kjærlighedsscener ikke kan fordrage uthurner, saa flagrede det bort og lod publikum blot beholde de afsjælede relikker.

Gina Krog.

Literatur.

Herr *Gottfrid Peterson* var ej okänd för den tidningsläsande publiken i våra båda storstäder, då han helt nyligen utgaf sitt debutverk i bokform, skizzsamlingen: *Små smulor*.

Den är mycket karaktäristisk, denna lilla bok, karaktäristisk både för sin författare och för de sist framträdande af »det unga Sverige» i allmänhet. Denna benämning användes som bekant på sådant sätt, att man plär få sig en glad stund, då man ser den i någon tidning. Men är »det unga Sverige» en solidarisk krets af skrifklådige radikalister, då kunna åtminstone dess motståndare glädjas och fröjdas åt, att denna stat i staten söndrar sig sjelf, allt hvad den kan. Som det ikväl aldrig funnits något »unga Sverige» i en mening, en och annan harmsen medelåldring uppfattat uttrycket, så är det heller ingen fara med splittringen.

Söndrar sig sjelf? Slå upp en af de modernaste novellsamlingarne! Förr inleddes en dylik gerna med en berättelse om ett författarefrö, som stod i strid och split med ett filistersamhälle, eller som åtminstone fick målla för sitt snilles skull. Nu saknas icke denna samma ungdom i samlingen, men har han realistiska ansatser — och naturligtvis har han det — så är det han, som blir afbasad och det efter noter. Så började Ernst Ahlgren, så börjar herr Peterson. Han tecknar liksom Puck Munthe i sin kolerabok en de fattiges vän och sakförare — eller upphetsare, hur man vill ta det — som sitter i sitt eleganta rum med fätöljerna, brysselmatan och allt det der. Och denne hätske radikal blir nu hemsökt af en bekant, som är på ett helt annat sätt förutseende, som påpekar, huru revolutionerna alls inte jagat bort förtrycket, huru de menniskor, som nu äro under, endast vilja upp för att i sin ordning bli förtryckare, huru det icke är »den nuvarande öfverklassen, som skall tagas bort, utan det hos menniskligheten, som gör, att den delar sig sjelf i öfver- och underklass.» Och

då vännen, som endast kommit upp för att hålla detta förståndiga tal, gått sin väg, blir radikalaren ledsen, snäser sin hustru, som också författar — till sitt eget stora nöje och oantastad af tvifvel — och går ut för att få luft. Han kan omvända och bättra sig, felet är, att han icke tänkt sig in i saken, innan han hängaf sig åt den. Radikalism ligger ju i luften nu för tiden; och den är så allmän, att det behöfs originalitet för att undgå den.

Författaren ställer sig från början misstrogen och hans misstrogenhet vänder sig — detta ovanligt nog — mot tidens rörelser. Det är häri de små smulornas grunddrag, det nya i boken, dess *clou* är att söka. Det är en *ny* författare, som träd fram, en ung man, som haft något på hjertat och som öppet uttalar sin mening.

Det är inte en slump, som stält den diskuterande eller snarare den straffande »En samhällsförbättrare» främst. Den är typisk för hela samlingen.

Jag sade, att boken också var karaktäristisk för de sist framträdande af de unge författarne. Detta utmärkande ligger mest i stilen, i denna misstroigna, kalla ton, som visserligen långt ifrån utesluter känslighet, men som ej tar något på hyllan och ej blir allt för öfverraskad, då solida förhållanden visa sin ihållighet.

Misstrogenheten öfvergår lätt till satir. När det blir fråga om, hur svenska folket karaktärsbildas genom folkhögskolor eller hur öfverklassen med en nedlåtande, älskvärd välvilja tager den nybildade arbetarföreningen under sitt beskydd, då refererar författaren med kall och skarp satir, som till sin afsigt liknar Strindbergs i några delar af »Nya riket.» I folkhögskolehistorien är det åter venstermannen, som får en skrapa af den vida mer klarseende högermannen. Herr Venster påstår, att våra prester äro fariséer, och herr Höger skrattar öfverlägset och svarar sedan öfverlägset: «Det hörs, att du har en bra flack föreställning om kyrkan och presterna och om folket och allting annat i denna visserligen ganska eländiga värld.» Samma grund, som läromästaren i den första historien stod uppå, en skeptisk, lugn besinning, som inför världen döljer sitt ironiska smil i hopp om att småningom kunna leda massan, dit det nyktra förståndet pekar, sedan det afklädt sig alla illusioner.

En kärft rättframhet genomgår hela boken, en brutal lust att kläda af »djuren» deras skylande grannlåt, djuren, som gömma sig under den menckliga ytan, djuren, som slås om maten under sken af att strida om idéer. Men afklädnngen sker utan vare sig hån eller skadefröjd. Författaren vet, hurdana menniskorna äro och väntar sig just ingenting af dem.

Derför bäst att foga sig lugnt. Inga förbannelser öfver ett förfeladt lif, inga sista rasande försök att få fotfäste igen — utan den, som fallit, glider stilla in i den långa sömnen, likgiltig för den äflande kampen rundt omkring, trött till döden på alltihop. Menniskorna styras af egoismen, gå ur vägen för olyckan, hjälpa, när deras eget intresse är med i spelet, och vända ryggen till, då de träffa oböjlighet och trots. Kanske kan det bli bättre i en framtid, men ännu så länge måste rätt många bli nedtrampade i trängseln efter brödet.

»Små smulor» gifver knappast intryck af att vara tillkommen som så många andra dylika samlingar under en jäsningstid, under brytningen af skilda åskådningssätt. Författaren har klart för sig hvad han vill.

Det är han sjelf, som talar. Han har i sin bok ej lagt an på att gifva individuella karaktärer, utan han har delat ut sina egna tankar och åsigtter åt sina typer. En sammanstötning af åsigtter eller af klasser — det är hvad nära nog alla skizzerna berättar om. Ett par principmenniskor — eller åtminstone ett par menniskor, som uttala grundsatser — träffa tillsammans och göra reda för sig — eller en öfverklassman råkar i någon beröring med en underklassare. En enkel situationsbild utan spår till handling eller med en allt annat än invecklad sådan, det är hvad Små smulor bjuda oss. Just sådana situationsbilder, som, då en sanguinisk författare samlat dem i bok, blifvit — mer än en gång — nedgjorda af kritiken, som förklarar dem höra till skriffordslådan men ej till literaturen. Just sådana äro de små smulorna.

Att förneka dylika utkast rätten att vara till, det kan man göra. De lefva ändå, om de ha ett inneboende lif. Om de äro långa romaner eller skarpt koncentrerade utkast, det tyckes mig vara en bisak. Hufvudsaken är naturligtvis, om författaren fått fram det han velat, väckt den stämning, den tanke, det varit hans mål att väcka. Att komponera

ihop sagor må vara tillåtet, men det fins äfven andra sätt.

Herr Peterson har valt ett, som är tillåtet en debutant, men som straffas, då det utöfvas af en redan känd författare. Han har gifvit situationsbilder. Herrarna sitta efter middagen vid sina cigarrer, historierna, som gå laget rundt, äro uf mustigaste slag. Så tvingas man ut till damerna, ett hastigt omslag i stämningen. . . Det är en hvarje dag återkommande societetsbild ur samhällets högre sfer. — Landstrykaren, som utan orsak föres till poliskontoret, visiteras, skymfas och visas bort, och som sedan fryser ihjäl i skogen — också en bild ur hvardagslifvet. — Öfverklassmannen, som inte kan sofva för hufvudvärk, utan går ut på en tidig morgonpromenad och då träffar på arbetet, det hårda kroppsarbetet i olika gestalt — vid hamnen, på saltorget. — Eller den rike mannen, som matar den utsvultna ungen med en duktig middag för 17 öre, medan hans egen cigarr kostar 20 öre. — Ögonblicksbilder ur det hvardagliga.

Omsorgsfullt genomarbetade äro alla skizzerna — och lika ärliga som personliga. De väcka tankar och intryck, ibland varaktiga, men ibland ytliga, ty skizzerna ha ej alla samma halt, och för den, som vill haka upp sig på detaljer, fins det nog ett och annat att hugga in på. Men det är bisaker.

* * *

Förr ansåg man, att en novellett borde skildra en vigtig, afgörande punkt i en menniskas lif. Karaktärsutveckling kunde den knappast bjuda på, korthuggen som den var, men den skulle visa båda fram och tillbaka och på så sätt gifva en bild af ett lif, så förklarande som möjligt var inom det lilla området.

Herr Petersons utkast äro ej af det slaget. Han har ej gått på djupet hos någon af sina typer, han har endast ritat af dem, skarpt och i få, betecknande drag. Det är inte händelser, han skildrar, utan personer. Och »Konflikter» skulle samliugen med skäl kunnat heta, om det ej funnes konflikter förut i vår literatur.

Passepartout.

När och Fjärran.

Inom Göteborgs Kvinnoförening bildades näromdagen en sjuk- och begravningskassa, hvartill kvinnoföreningen utomstående personer gifven ega tillträde.

* * *

Vid Göteborgs Kvinnoförenings senaste sammankomst diskuterades: *gymnastikens nytta*, och beslöts det, att föreningen skulle söka åstadkomma en gymnastikförening, som icke allenast vore tillgänglig för medlemmar af *Göteborgs Kvinnoförening*, utan äfven för utomstående ur skilda samhällsklasser.

* * *

Fröken Anna Larsson, medlem af Göteborgs Kvinnoförening, höll vid senaste sammanträdet af *Göteborgs skolförening* ett särdeles fängslande föredrag om Torsten Rudenschöld, hans lif och verksamhet för svenska folkundervisningens höjande.

* * *

Fackförening för sömmerskor i Stockholm. På inbjudan af socialdemokratiska föreningen sammankommo för en tid sedan ett antal sömmerskor för att diskutera om bildandet af en fackförening, berättar Aftonbladet. Hr H. Berggren höll ett föredrag om fackföreningsväsendet, hvarpå efter en kort diskussion en komité af sju fruntimmer tillsattes för att genom personlig agitation verka för förslaget samt efter mönstret af sömmerskornas fackförening i Köpenhamn uppsätta förslag till stadgar.

* * *

Om kvinnliga lärjungars tillträde till de allmänna läroverken har vid pågående riksdag väckts motion af riksdagsmannen i Andre kammaren, S. A. Hedin.

* * *

Dräktreformföreningen hade enl. A. B. i lördags afton ett talrikt, af till något öfver ett hundratal damer besökt konstituerande möte i Stockholm, hvarvid styrelse valdes. Deltagarne ådagalade stort intresse och enighet i sin önskan om införandet af reformer i kvinnodrägten.

Vid mötet framhölls, att föreningen icke har till syfte att verka för införandet af den s. k. »reformdräkten», hvilken utgjort ett erkännansvärdt första försök till införandet af en mera praktisk kvinnodrägt, utan vill föreningen, fortgående på denna väg, söka tillhandahålla modeller samt mönster på olika slag af dräkter.

Följande stadgar diskuterades och antogs:

Stadgar för Dräktreformföreningen.

§ 1. Föreningens främsta ändamål är att verka för antagandet af en med helsans fordringar fullt öfverensstämmande drägt.

§ 2. Medlem af föreningen kan hvarje kvinna blifva, som vill söka främja dess ändamål. Genom inträde i föreningen förbinder hon sig endast härtill, men icke till antagandet af någon bestämd klädedrägt.

§ 3. Föreningen anser sig böra börja med reformerandet af underklädnaden. Den vill derfor söka tillhandahålla allmänheten lämpliga mönster samt meddela råd särskildt åt mödrar och uppfostrarinnor med afseende å det uppväxande släktets beklädnad.

§ 4. Med anslutning till den sträfvan, som genom »Reformdräkten» blifvit börjad, vill föreningen söka tillgodose allmänhetens kraf på reformer, äfven med afseende å öfverdräkten, genom tillhandahållande af olikartade modeller, mönster, plancher m. m.

§ 5. Att i fråga om dessa modeller såvidt möjligt söka tillfredsställa både skönhets sinnets och bekvämlighetens fordringar skall vara föreningens uppgift. Den ekonomiska synpunkten skall dervid äfven erhålla tillbörligt afseende.

Vidare vill föreningen söka verka för bildandet af filialer i rikets större och mindre städer samt å landsbygden och hoppas på detta sätt nå sitt hufvudsyfte i förbättring af kvinnornas och barnens drägt inom alla samhällsklasser.

Medlemmarna erlægga antingen 1 kronas årsavgift eller 10 kr. på en gång. Årsmöten hållas i Stockholm i mars och oktober. Styrelsen består af 9 medlemmar och 7 suppleanter.

* * *

En engelsk förening för reformer i kvinnodrägten. Äfven i England pågår enligt A. B. för närvarande en rörelse för införande af reformer i kvinnodrägten, och der har sedan flera år en förening funnits för detta ändamåls främjande. Denna förening höll nyligen ett möte i Westminster Town Hall i London under lady Habertons ordförandeskap.

En af medlemmarna höll ett föredrag öfver reformer i klädedrägten, hvarvid hon omnämde en mängd dåraktiga moder och de försök, som gjorts att motarbata dem.

Ordföranden talade derefter om föreningens verksamhet. Den hade gjort stora framsteg, men rönt ännu mycket motstånd. Hon betonade, att föreningens medlemmar icke behöfde förbinda sig till att genast förändra sin drägt. Det vore dock önskvärdt, att de ville arbeta för föreningens ändamål äfven genom att bära rationella dräkter och på så sätt göra allmänheten förtrogen med dylika.

Flera af de vid mötet närvarande damerna voro iklädda rationella dräkter i olika mönster. Lady Haberton sjelf bar ofvanpå »the divided skirts» en vacker drägt af svart siden, bestående af en s. k. rysk jacka, ett klädsamt plagg, och en lätt, svart sidenkjortel.

* * *

En finsk samskola, ledande till universitet, är afsedd att öppnas i Helsingfors nästa höst. I direktionen märkas 2 professorer (i filosofi och nordisk historia) samt ordföranden och sekreteraren i *Finsk Kvinnoförening* m. fl.

* * *

Uti Henderson, Amerika, har börjat utgifvas en tidning, redigerad af en kvinna. Endast kvinnor äro medarbetare.

* * *

En negerflicka, Carrie Bragg, redigerar *The Virginia Lancet*, en i Amerika utkommande tidning.

* * *

Isola Van Diest, den första kvinna, hvilken i Belgien tagit medicine doktorsgraden, har efter många svårigheter ändtligen erhållit lagligt medgifvande att praktisera.

* * *

Allmänna Tyska Kvinnoföreningen, Leipzig, har erhållit öfver 100,000 mark för att understödja tyska kvinnor, hvilka önska studera medicin. Intet af Tysklands universitet är dock ännu öppet för kvinnor.

* * *

Madame Ribard, från Paris, har blifvit anställd som husläkare för Paul Berts familj. Såsom bekant, är Paul Bert utnämnd till generalguvernör i franska kolonien Tonkin. Mdme R. — specialist i ögonsjukdomar — har äfven åtagit sig uppdraget att i Tonkin upprätta en ögonklinik och vaccinationsbyrå.

* * *

Hulda Carlson, enka efter en skandinavisk missionär, har begifvit sig till Saltsjöstaden för att arbeta som missionär bland sina landsmännor.

* * *

Madame Ristori har afslutat sina memoarer. De utkomma på Franska, Tyska, Engelska och Italienska.

* * *

Åtskilliga unga flickor i New-York öfva sig i fäktning för att derigenom utveckla sin kroppstyrka.

* * *

Några amerikanska kvinnor hafva inrättat ett sjukhus för hästar och hundar.

* * *

För att verka för upplysning bland folket, har — berättar Sv. Lrtgd. — skollärarinnan i byn Ludvika, Dalarne, anordnat ett slags läsklubb. Man samlas hvarje söndags afton samt sysselsätter sig 2 å 3 timmar med läsning af nyttig litteratur, hvarefter man samtalar om någon fråga, hvartill det lästa gifvit anledning.

* * *

Ett diskussionsmöte angående samundervisning, var d. 26 april anordnad i Stockholm af *Föreningen för gift kvinnas eganderätt*. Mötet var till trängsel besökt. Meningsutbytet lifligt. Bland talare, hvilka förordade samuppfostran, voro, utom hr. S. A. Hedin, hrr E. Beckman, A. P. Larsson och professor G. Retzius Frökvarne Whitlock och Sandström påpekade att flickor ej böra ingå i nuvarande elementarläroverk för gossar, emedan dessa äro alltför bristfälligt ordnade.

Från flera håll lära önskingar framställts om nytt möte — inom ej för långt aflägsen framtid — för frågans ytterligare behandling.

INNEHÅLL: C. W. D.: Tankar om 'Unionen'. — Saxon: Vårforebud. — Amalie Skram: Et ægteskab (forts.). — Oskar Levertin: Fantasier. — Cecilia Holmberg f. Bååth: På post. — Gina Krog: Brev fra Norge. — *Passepartout*: Literatur — När och fjärran. —

Rättelse: I N:r 8, sid. 16, rad 5:te uppfifrån står: ordentligt; läs: oordentligt.

Red. af Alma Akermark.

»FRAMÅT» utkommer den 1 och 15 i hvarje månad. Prenumeration kan ske hos hrr. bokhandlare och genom postverket. Pris: Kr. 3:50 för år, postarvode 35 öre. Lösnummer: 25 öre. Annonspris: Kr. 20 för hel sida. Del af sida betingar motsvarande del af pris. Annonser mottagas å »Framåts» annonsbyrå, Kungsgatan 60, alla hvardagar kl. 12—1 e. m.

I redaktionsangelägenheter hänvänder man sig till Frk. Alma Akermark, 2:dra Långgatan 40, Göteborg (träffas tisdag och fredag 12—2 e. m.)



Till redaktionen insända Tidningar och Tidskrifter:

Kvinden og Samfundet. Tidskrift, redigerad af *Elisabeth Grundtvig*, Köpenhamn. N:o 4 innehåller: *Svend Høgsbro*: Kvindens Ret til at vidne for Domstolene. — *Astrid Stampe*: Skal vore søner lære at sy? — *Johanne Krebs*: Bemærkninger i Anledning af Hr Jürgensens Foredrag om uægte fødte Børns og deres Mødres Retstilling. — Gives der en Værnpligt for Kvinden? — Dansk Kvindesamfundets Forhandlingsmøder. — Kvindesagen i Pressen. — Virksomhed af og for Kvinden. —

Den norske Kvinde. Tidskrift, redigerad af *Karen Thorbjørnsen*. Dröbak. N:o 8 innehåller: Tjenestepigerne og Kvindesagen (Efter »Kvinden og Samfundet.») — *Maria*. — *Manoahs Hustru*, Samsøns Moder. — *Frisk Luft*. — *Korn*. —

Folkhögskolebladet. Utgivare: *T. Holmberg* och *H. Odhner*. N:o 8 innehåller: *Spannmålstullar*, af H. Od. Ur D. G. Monrads: »Från bönenas värld; Åro några reformer i sällskapslifvet på landsbygden behöfliga och i sådant fall hvilka?; Ur anteckningsboken af T. H.; *Från växternas värld*; *Landtmannaskolorna*; *En ny skrift om folkhögskolan*, af T. H.; *Från bokhyllan*; *Från riksdagen*; *Hustruns arbetsförtjänst*; *Från folkhögskolorna*; *Hvarjehanda*; *Diverse*.

Svensk Läraretidning. Redaktör: *Emil Hammarlund*, Stockholm. N:o 16 innehåller: *Riksdagen*; *Folkskollärarnes lönefråga*. — Statsbidraget till folk- och småskolelärare. — Resestipendier åt folkskollärare. — Nykterhetsskrifter. — *Folkskollärarnes pensionsinrättning*. — *För dagen*: Vigtiga skolfrågor. — Nytt seminarieeglemente. — *Notiser*. — *Sveriges allmänna folkskolläraforening*: Från Göteborgs-Öljartraktens kretsforeningar. — *Literatur*. — *Från våra läsare*. —

Ny Illustrerad Tidning. Redaktör: *D. Weber*, Stockholm. N:o 17 innehåller: *Illustrationer*: *Bilder från Ronneby*: Från brunnsparken; ån vid brunns huset; *Karön*; *Ronneby stad*; *Restaurationen*; *Från Djupadal*. — *Vilhelmina Norman-Neruda*. — *Från Stockholms utkanter*: *Hornstull*. Teckning af O. Keen. — *Lillans morgontoalett*. Teckning af Specht. — *Vicekonungen af Tonkin*. — *Text: Ronneby*. Af Gustaf Meyer. — *Första älskarinnan*. Översättning från spanskan af Å M—e (forts.) — *Text till bilderna*. — *Utan frimärke*. Af Lea. — *Vicekonungen af Tonkin*. — *Literaturanmälan*. — m. m.

Dagny. Aprilhäftet innehåller: Den kvinliga valrättsrörelsen i England och hvad vi i Sverige af den hafva att lära. I. — *Ellen Key*: Några ord om de ryska diktarnes kvinnotyper. — *Carola*, Skollif.

I. — *Nålpengar*. — *Confidens*: Samskolor. Med inledning af Red:n. — *Ina Lange*: Småprat från Köpenhamn. — *Rätt eller orätt?* Med anledning af *Alfhild Agrells »Ensam»*. — Några ord om *Daniel Sten* och *Stella Cleve*. — *Hvarjehanda* i kvinnofrågan. — *Korrespondensafdelning*. — Hänvisning till märkligare tidningsuppsatser i sociala och litterära ämnen.

C. J. Lindahl & Co.,

Hörnet af Kors- & Kyrkogatorna.

Specialité:

Klädningstyger.

AMALIA NYBERG^S

Handsk-handel,

GÖTEBORG.

13 Korsgatan 13.

C. BOSTRÖM,

Blomsterfabrik,

53. Södra Hamngatan 53.

Lager af artificiella blommor.

Blommor bindas och renoveras.

Framåt

utkommer den 1 och 15 i hvarje månad och håller sina spalter öppna för olika meningar.

Bidragande äro: Viktor Rydberg, Anne Ch. Edgren, Carl Snoilsky, Anton Nyström, Math. Roos, Georg Nordensvan, Hellen Lindgren, Ola Hansson, Axel Lundegård, G. af Geijerstam, Ernst Ahlgren, Ave (Eva Wigström, Amanda Kärfstedt, Cecile Gohl, Ellen Fries, Ellen Key, Eva Brag, Helene Nyblom, Claes Lundin, Robinson, Johan Nybom, Oskar Levertin, A. F. Åkerberg, Anna A., Jonas Lie, Kristoffer Janson, Irgens Hansen, Margarethe Vullum, Kristian Gloersen, Alvilde Prydz, Herman Bang, U. E. Berner m. fl.

Bidrag af norska och danska författare införas på originalspråket.

Tidskriftens hufvudafdelningar varda: **sjelfständiga uppsatser, bref från in- och utlandet, notiser, poesi och följetong.**

Pris: 3: 50 för år; 1: 75 för halft år. Lösnummer 25 öre. Postarvode 35 öre för år.

Redaktionen.

Malvina Carlsson,

Skolgatan n:r 3,

rekommenderar, nu inkommet för saisonen, smakfulla och moderna **Dam- och Barnhattar** samt **Plymer, Agraffer, Spetsar, Sammet och Band**, allt ytterst billigt. Modellhattar finnas!

Gamla hattar mottagas till blekning, färgning, pressning och modernisering. Order mottagas från landsorten.

Malvina Carlsson,

Skolgatan n:r 3.

Prenumerantsamlare,

hvilka insända bevis från vederbör-
lig postanstalt, att 5 ex. betalts, er-
hålla ett gratisexemplar.

"Framåts" Redaktion.

J. INGEMARSSON,

Försäljningsmagasin,

27 Östra Hamngatan 27,

rekommenderar sitt stora lager af

Möbel- och Gardintyger,

Bord- och Pianotäcken,

Säng- och Resfiltar,

Antimakassar och Pi-

quêtäcken,

Afpassade Mattor

m. m.

Göteborgs Enskilda Bank

i Göteborg

Drottninggatan n:r 11,

diskonterar inländska vaxlar,
köper och säljer utländska vaxlar och
mynt,

utfärdar resekreditiv,

emottager medel till förräntning å Depo-
sitions- samt å Upp- och Afskrif-
nings-räkning,

beviljar Kassakreditiver och lån mot god-
känd säkerhet,

försäljer postremissvaxlar,

åtager sig inkasseringar i in- och ut-
landet,

samt utför i öfrigt alla vanliga bank-
affärer.

Filialkontor i Venersborg, Bo-
rås, Strömstad, Kongsbacka och
Marstrand.

Ferd. Lundquist & Co.,

Bosättnings-Magasin,

Östra Hamngatan N:o 42,

rekommendera ett väl sorteradt la-
ger af nya Bosättningsartik-
lar såsom: Bord-, Kaffe- och Té-
serviser af äkta opak och bä-
sta fayence-porslin, Glas-serviser
af hel- och half-kristall, rikt urval
af prima Nysilfver-arbeten, Bord-
knifvar, Brickor och Brödkor-
gar, m. m.

Stort lager af Ljuskronor, Kan-
delabrar, Vägglystrar, Amplar
samt alla sorters Lampor och
lamptillbehör. Mattor från 25 öre
pr fot till kr. 2: 50.

LAGER

af såväl de mest elegan-
ta som billigaste

Manufaktur- Mode- och
Hvitvaror,

Sybehörs och Garnérar-
tiklar, Dame- och Barn-
hattar, Barnkläder,

Tricotvaror, Bijouterier
och Galanteri-varor

m. m. m. m. hos

L. Kaiser & Co.,

Kyrkogatan 36.

Korsgatan 12.

Filial:

43. Södra Hamngatan 43.

Axel Gillblad & Co.

Domkyrkoplatsen.

Manufakturhandel

En gros & En détail.

Svart Siden & Merinos

af prima kvalitet och till ovanligt billiga priser.

Klädningstyger,

rikt urval.

Sybehör & Garnérsaker.

Möbel- & Gardintyger

samt

ett stort urval af

DAME-KAPPOR

tillverkade **endast** af utmärkt goda tyger

samt elegant utstyrda.